

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 26.03.1975, sp. zn. 4 Cz 13/75, ECLI:CZ:NS:1975:4.CZ.13.1975.1

Číslo: 10/1978

Právní věta: Rozhodnutie o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku dôchodkového zabezpečenia je rozhodnutím o zákonom nároku vo veciach tohto zabezpečenia a o opravnom prostriedku proti nemu rozhoduje súd, a to aj keď sa také rozhodnutie týka povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú fakultatívnu dávku alebo jej časť.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 26.03.1975

Spisová značka: 4 Cz 13/75

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přezkum správních rozhodnutí, Rozhodnutí jiných orgánů, Sociální zabezpečení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 224 121/1975 Sb. § 62

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 10/1978 sb. rozh.

Rozhodnutie o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku dôchodkového zabezpečenia je rozhodnutím o zákonom nároku vo veciach tohto zabezpečenia a o opravnom prostriedku proti nemu rozhoduje súd, a to aj keď sa také rozhodnutie týka povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú fakultatívnu dávku alebo jej časť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 26. 3. 1975, [4 Cz 13/75](#))

Správa dôchodkov v Bratislave priznala navrhovateľovi od 18. 4. 1970 starobný dôchodok podľa ustanovenia § 7 vyhlášky č. 105/1964 Zb. v sume 300 Kčs mesačne. Od októbra 1970 sa tento dôchodok navrhovateľovi zvýšil na 620 Kčs mesačne a od októbra 1971 na 670 Kčs mesačne, pretože navrhovateľ a jeho manželka sú odkázaní na príjem z dôchodku navrhovateľa.

Rozhodnutím Správy dôchodkov v Bratislave z 27. 11. 1973 bol tento dôchodok od decembra 1973 znížený na 300 Kčs mesačne a preplatok za obdobie od 1. 9. 1972 do 9. 10. 1973 v celkovej sume 4921 Kčs bol predpísaný navrhovateľovi na náhradu. Stalo sa tak po zistení, že navrhovateľ od 1. 9. 1972 pracoval v trvalom pracovnom pomere a že jeho manželka 23. 7. 1973 zomrela.

Navrhovateľ sa podaným opravným prostriedkom domáhal zrušenia uvedeného rozhodnutia z 27. 11. 1973 a namietal, že išlo iba o výpomoc na jednotnom roľníckom družstve v špičkových prácach.

Správa dôchodkov v Bratislave navrhla rozhodnutie z 27. 11. 1973 potvrdiť, lebo navrhovateľ je od 1. 9. 1972 strážnikom v JRD R. s priemerným mesačným zárobkom 907 Kčs a preto jeho dôchodok nemožno považovať za jediný zdroj výživy.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. 5. 1974 konanie zastavil a v odôvodnení uznesenia uviedol, že rozhodovanie o fakultatívnych dávkach dôchodkového zabezpečenia včítane preplatku na týchto dávkach nespadá do právomoci súdu.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmto uznesením súdu prvého stupňa bol porušený zákon v časti týkajúcej sa vrátenie preplatku starobného dôchodku.

Z odôvodnenia:

V prejednávanej veci išlo o dávku podľa ustanovenia § 7 vyhlášky č. 105/1964 Zb., a preto bolo treba podľa ustanovenia § 25 bod 7 tejto vyhlášky použiť ustanovenie § 91 ods. 2 zákona č. 103/1964 Zb. (v úplnom znení vyhlásenom pod č. 8/1972 Zb.).

Podľa uvedeného ustanovenia bol príjemca dávky, ktorý vedome spôsobil, že dávka bola vyplatená neprávom alebo v nesprávnej výške, povinný vrátiť dávku odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä vtedy, ak dávku vylákal, zamlčal niektorú rozhodujúcu skutočnosť alebo nesplnil niektorú povinnosť uloženú mu zákonom o sociálnom zabezpečení alebo vykonávacími predpismi, alebo ak vedome prijímal dávku vyplácanú neprávom alebo v nesprávnej výške. 1) Rozhodnutie o povinnosti vrátiť preplatok je rozhodnutím o zákonom nároku vo veci dôchodkového zabezpečenia a o opravnom prostriedku proti nemu rozhoduje súd.

Právny predpis vymedzil teda podmienky vzniku povinnosti na vrátenie preplatku príjemcu dávky dôchodkového zabezpečenia všeobecne, bez ohľadu na to, ako bola dávka priznaná (na základe nároku na dávku, prípadne fakultatívne, alebo odstránením tvrdosti). Niet preto dôvodov na obmedzenie preskúmania rozhodnutí vydaných podľa uvedeného ustanovenia iba na rozhodnutia o preplatku na dávkach nárokových. Preskúmaním, či boli splnené zákonné podmienky pre vrátenie preplatku, sa súd nedotýka voľnej úvahy orgánu dôchodkového zabezpečenia pri priznaní fakultatívnej dávky či fakultatívneho zvýšenia. Nejde tu teda o preskúmanie rozhodnutia a odňatie fakultatívnej dávky alebo jej časti.

Súd prvého stupňa, vychádzajúc z iného právneho názoru porušil svojím rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 244 a nasl. O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 121 ods. 3 zákona č. 103/1964 Zb.

Pre úplnosť treba dodať, že pri inak správnom názore súdu prvého stupňa o nedostatku právomoci preskúmať rozhodnutie Správy dôchodkov v časti o odňatí dobrovoľne poskytnutého zvýšenia dávky (§ 91 ods. 1 zákona č. 103/1964 Zb.) mal súd postupovať podľa ustanovenia § 249 ods. 2 O. s. p.

1) Porov. teraz § 62 ods. 2 zákona č. 121/1975 Zb.